

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

11 Vtrùm reuelare crimen proximi vni vel duobus, quibus dicere perinde sit ac si nulli diceretur, sit peccatum mortiferum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

cum aliorum periculo vel incommodo, præsertim cum ea sit indignus, & tota in errore fundetur.

64. Dico Secundo, Si hæc simulatio nemini noceat, non licet eam patefacere. Probat, quia est saltem contra charitatem. v. g. est paupercula, quæ simulat pietatem, vt eleemolynas conquirat, non possum eius occulta peccata manifestare, nisi ex illa hypocrisis damnum alicui proueniat. cum enim sit verè pauper, est capax eleemolynarum. Idem dicendum de iis qui simulant nobilitatem, eruditionem, & quamuis peritiam, sine periculo alicuius damni.

65. Sed dubium est, Vtrum sit contra iustitiam, hanc fictionem aperire: videtur enim non esse; tum quia ille hypocrita non habet ius ad illam famam, cum fraude & factorum mendaciis illam comparat; tum quia iste nititur decipere & ingenerare falsam opinionem mentibus aliorum, non secus atque is qui verbis mentitur: potest ergo veritas aperiri. Ita sentit Adrianus quodlibeto 11. quest. 1.

Si dicas, Non licet aperire crimen occultum alterius, ergo nec hypocrisis: Responderi potest, hoc esse proprium hypocrisis, vt eam patefacere non sit contra iustitiam, quia intendit decipere, in falsam opinionem alios pertrahendo. Sed verius est esse contra iustitiam; quæ quamdiu ipsius malitia est occulta, ius habet, non quidem vt positiuè iudicetur esse probus, sed vt non iudicetur esse malus; quia palam nihil improbè gessit: qui autem aperit hypocrisis, facit vt positiuè iudicetur malus; ergo facit ei iniuriam. Nec obstat, quod intendat falsam opinionem suæ virtutis ingenerare: tum quia per hoc non efficaciter laedit: nam alij non tenentur positiuè credere esse talem (sufficit enim vt non indicent contrarium; an autem talis sit, Deo committant) tum quia illud incommodum per se est parui momenti. Fateor tamen contrarium esse probabile.

67. Quod attinet ad eum qui crimen commisit, ob quod lex ipso facto ante omnem sententiam infamiam infligit, iubens auctorem eo ipso esse infamem, &c. (de quo multa habentur & de his qui notantur infamia) vt si quis contrahat simul cum duabus, vel simul habeat duas sponsas; si quis deprehendatur in adulterio, si exerceat improbum tænus, exigens vfuras vfurarum; si lenocinium exercet, si filias vel neptes prostituit, si quæstus causa ludibriū sui facit, &c. Quæri potest, vtrum talis absque iniuria infamari possit, cum per legem iure fama sit priuatus. Sed dicendum est, non posse, quamdiu factum est occultum. Ratio est, quia retinet adhuc iustam famæ possessionem, qua absque iniuria priuari non potest. Sicut cum lex infligit hæretico, vel incestas nuptias contrahenti, amissionem bonorum ipso facto; etsi ille dominium amiserit, non tamen potest statim spoliari; quia retinet iustam possessionem vsque ad sententiam declaratoriam criminis, imò vsque ad iuridicam sententiæ executionem, vt infra c. 29. dubit. 8. dicitur. Valer tamen huiusmodi infamia legalis ad duo. Primò, vt simulatq; delictum fuerit publicum, possit eius auctor vbique repelli, & tractari tamquam iure infamis. Secundo, vt secuta sententia declaratoria retrahatur infamia ad tempus commissi delicti, & ab eo tempore censeatur inhabilis ad officia & beneficia, tamquam verè infamis: imò valde probabile est, statim com-

missio crimine hanc inhabilitatem in conscientia contrahi; non tamen valet ad hoc, vt quamdiu manet res occulta, possit illam propalare. Sola enim publicitas (vt sic dicam) facti & necessitas impediendi maioris mali, hanc licentiam tribuit.

DVBITATIO XI.

Vtrum reuelare crimen proximi vni vel duobus, quibus dicere perinde sit ac si nulli diceretur, sit peccatū mortiferum.

68. Caietanus qu. 73. art. 1. dubit. 1. putat non esse mortiferum. Idem docet Petrus Nauarr. lib. 2. cap. 4. num. 335. & Corduba tract. de Detractione q. 2. conclus. 5. & Nauarr. cap. 18. nu. 33. Idem tenent quidam alij huius ætatis DD. Fundamentum est; quia illud censetur esse leue detrimentum in fama, si non est periculum euulgationis, aut alterius incommodi.

Quod probatur Primò; Quia qui confitetur sua peccata sacerdoti, non censetur sibi notabile detrimentum famæ irrogare: (præceptum enim confessionis non obligat cum notabili iactura famæ, sicut nec cum notabili iactura fortunarum) ergo hæc infamatio, quæ fit apud vnum vel alterum, qui perinde se habebunt erga infamatum, ac si nihil scirent, non censetur notabilis, & consequenter nec mortifera.

69. Secundo, Quia si illud detrimentum famæ esset notabile, non liceret explicare in confessione eam circumstantiam, ex qua sacerdos cognosceret socium criminis (quod tamen licitum esse docent panè omnes DD. exceptis paucis recentioribus;) quia non est licitum in confessione alterum notabiliter infamare. Quare cum ex communi sententia DD. id licitum, imò præceptum sit; euidentis signi est, non censeri notabilem famæ læsionem.

70. Verum hæc sententia non videtur ita vniuersè affirmanda: nam fieri potest, vt quis malit sua crimina multis externis & plebeis esse notatam, quam Prælato, vel alicui viro graui, cum quo assidue versatur, vel à quo dependet: vt rectè Sotus l. 4. de Iustitia q. 6. art. 3. & l. 5. q. 10. a. 2. conclus. 4. Nec obstant rationes allatæ: præceptum enim confessionis etsi non obliget cum notabili iactura famæ, quæ iactura sit extrinseca confessioni (vnde non tenetur quis confiteri per interpretem, etiam si fidelissimus sit, nec sacerdoti qui timetur reuelaturus alteri;) obligat tamen cum iactura famæ confessioni ipsi intrinseca, siue penitens illam magni faciat, siue non: fructus enim confessionis hoc incommodum abundè compensat, vt merito eius non debeat haberi ratio. vnde etiam circumstantia complicitis explicanda, quia ad integritatem confessionis spectat. Fateor tamen, viros prudentes, quando nihil aliud incommodi inde metuunt, parui facere, nec grauare ferre crimen suum innotescere Prælato, vel alteri, à quo potius auxilium expectant, quam incommodum. Neque hoc est vera infamia; hæc enim est plurius opinio & sermo. Secus est, quando metuit, ne ille aliter erga se afficiatur, & ne exterius ab illo malè tractetur. etsi enim neque tunc sit propriè infamia, meritò tamen magni æstimatur.

71. Dices, Temerarium iudicium de proximo in re graui, est peccatum mortiferum; vt communiter docent

docent DD. & tamen hic solum apud vnum fama amittitur: ergo vel vni aperire crimen, est peccatum mortale.

Temerarium iudicium.

Respondeo, negando consequentiam. Nam temerarium iudicium non est peccatum mortale præcisè propter damnum, quod infert; sed propter grauem iniuriam, dum ex leuibus iudiciis ei graue crimen impingit, & in corde suo contemnit. hoc enim perinde est, ac si falsum imponeret; quod est peccatum mortale; etiam si apud vnum dumtaxat fieret. Secus est quando aperitur crimen verum: multò enim maior iniuria est falsum imponere, quàm verum aperire.

DUBITATIO XII.

Vtrum iniuriam sibi ab aliquo factam referens amico, peccet.

72 Referens amico solatij causa.

Respondeo, Si faciat intentione detrahendi, vt se hoc modo vindicet, sine dubio est peccatum; & fieri potest, vt sit mortale. Si autem vt consolationem accipiat ab amico, siue vt querela exposita dolor mitigetur; non est peccatum, saltem mortiferum; quia iure suo vti videtur. Ita Petrus Nauarra lib. 2. cap. 4. num. 345. Nimis enim graue est, & præter humanam consuetudinem, vt quis cogatur iniurias acceptas solus in silentio concoquere, nec possit eas cum amico communicare; nam hac ratione magnam partem, earum veluti pondere quodam leuatur. Vnde si inde aliqua infamia auctori iniuria proueniat, non ipsi, sed auctori imputandum. adhibenda tamen moderatio, ne pluribus dicatur, quàm ad consilium & solatium sit necesse; nec nominanda persona, nisi ad consilium sit opus, vel ad necessariam consolationem valdè expediens.

DUBITATIO XIII.

Vtrum crimen proximi, quod publicum est in aliqua ciuitate, liceat alibi patefacere, vbi ignoratur.

73 Publicum tripliciter.

Notandum est, in proposito crimen tripliciter dici publicum; Primò, si sit notorium iure. Secundo, si facto. Tertio, si famosum.

Notorium iuris.

Notorium iure dicitur, de quo constat per iudicalem sententiam; vel per confessionem Rei in iudicio; vel per legitimam restium depositionem.

Notorium facti.

Notorium facto dicitur, quod in præsentia multorum est perpetratum; vt, in aliquo conuentu, vel in loco publico, v. g. in foro, vel celebri platea, eo tempore quo multis innotescere potuit: vel quod maiori parti victimæ passim ob oculos versatur, vt si quis in publica platea pugnet, vel iurgia cum clamore misceat: si quis publicè concubinam habeat & domi filios alat.

Famosum.

Famosum dicitur, cuius fama ex sufficientibus iudiciis orta, ad multos peruenit, ita vt maior pars ciuitatis, vel pagi, vel parœciæ, vel viciniae illud norit. Addit Nauarra. cap. 25. Enchir. nu. 73. etiam dici *notorium*, quod euidenter notum est maiori parti alicuius congregationis seu collegij, vbi non sint pauciores quàm decem; itaque li 6. aut 7. in congregatione, vbi 10. vel 11. sint, factum sciant;

dicitur esse *notorium*, quod verum est respectu illius congregationis, non autem absolute. quid enim notum est maiori parti alicuius collegij vel congregationis, est notorium in illa congregatione, non autem absolute respectu totius vrbis vel parœciæ. Vnde etiam talia non possunt absolute dici publica: sed illa dumtaxat absolute publica dicuntur, quæ eo loco, & cum illis circumstantiis sunt gesta vel proposita, vt cuius innotescere potuerint: v. g. in foro, vel publica platea; quia non curauit auctor, quis videret vel non videret. His positus,

Dico Primò, Reuelare alicuius crimen, quod aliquo istorum trium modorum sit publicum, eo loco vbi ignoratur, non est contra iustitiam. Docet hoc Caietan. opusc. 31. Resp. 9. & Nauarra. c. 18. num. 26. Ratio est; quia quando hoc modo crimen est publicum, auctor amisit ius ad famam: nam ipsa facti euidencia, & iusti iudicij ratio ei repugnat, ne possit queri sibi fieri iniuriam narratione factorum, quæ iam in proposita sunt posita. & quidem si per sententiam sit publicum, non potest esse dubitatio. Nam vna ex pœnis, qua Iudices afficiunt reos, est, quòd eo loco & tempore iudicia exercent, & pœnas infligant, quo eorum crimina in plurimorum notitiam venire queant; ergo non est contra iustitiam, ea quouis loco diuulgare. Si verò sit publicum euidencia facti vel indiciorum; iam sponte videtur cessisse iure suo, quoad famam habebat: nam hoc ipso, quo non est veritas in publico crimen admittere, vel eius indicia manifesta dare; non videtur curasse quis sciat, vel non sciat: eo enim loco & modo fecit, vt cuius videre posset. quòd si re ipsa multi non viderint, id per accidens est; quia accidit, ibi tunc non adesse. Secus de eo, qui in aliqua domo coram aliquibus peccat. non enim hic censetur abicere suam famam, nisi respectu domesticorum, qui ad talem locum conuenire solent. Idem confirmatur ex consuetudine totius orbis. nusquam enim homines putant se iniuriam facere, si publica crimina alibi referant, vel literis perscribant, historiis commendent, vel historiis commendata legant vel referant.

Dices, Is qui hic amisit famam, non ideo alibi est infamis: ergo cum ibi adhuc retineat bonum nomen, non potest eo spoliari.

Resp. Petrus Nauarra & alij quidam, putant eum retinere ius ad famam in locis remotis; vnde si quis crimen, quod hic publicum est, ibi referat, peccaturum contra iustitiam. Sed contrarium videtur verius: vnde dicendum est, retinere quidem aliis locis famam re ipsa & facto, non tamen iure: postquam enim crimen publicum factum est, amisit ius famæ, ita vt nemo ex iustitia teneatur amplius priorem existimationem de illo retinere, vt ex Caietano & Nauarro supra colligitur.

Sed quid si per iniuriam factum sit publicum? Respondeo, Non refert: (etsi quidam aliter sentiant) nam hoc ipso, quo factum est verè publicum, ius amisit vt homines aliter de se sentiant; vt si confessus fuit crimina sua occulta, per tormeta.

Dices, Per iniuriam nemo amittit ius: ergo.

Respondeo, Non amittit ius præcisè per iniuriam, sed per id quod ex iniuria sequitur, quod est esse publicum, & in propositulo. Publicitas enim facti tribuit licentiam loquendi, ita vt non censetur amplius iniuria, siue sit publicum per se, siue

75

Quin publico peccat, videtur cadere iure fama.

76

77

Etiamsi per iniuriam factum sit.